

Ügyszám: EBF-AJBH-18/2024.

Védett tulajdonság: fogyatékos

Diszkrimináció területe: közszolgáltatás

Diszkrimináció típusa: közvetlen hátrányos megkülönböztetés

Jogsértést részben megállapító határozat

Kérelem, a kérelmező álláspontja

A kerekesszékekkel közlekedő mozgásszervi fogyatékos kérelmező azt sérelmezte, hogy személyszállítási közszolgáltatás igénybevétele során több alkalommal is előfordult, hogy a kerekesszékekkel nem tudott önállóan fel- illetve leszállni bizonyos járművekre, a járművezetők ebben nem segítettek neki, illetve kísérő igénybevételeét követelték tőle. Kiemelte, hogy önállóan képes közlekedni, napi szinten önállóan igénybe veszi a közlekedési szolgáltatásokat. A járművezetők részéről elhangzottakat, illetve az általuk alkalmazott hangnemet is kifogásolta és kérte zaklatás megállapítását is. A kérelem több közlekedési szolgáltatót érintett.

Az eljárás alá vontak álláspontja

Az eljárás alá vont szolgáltatók szerint a kérelmező nem kért konkrétan segítséget a járművezetőkől, a járművezetőknek pedig nem is feladata a személyes segítségnyújtás, kizárólag a rámpa lenyitása / lehelyezése tartozik a munkakörükhöz. Véleményük szerint üzletszabályzatuk alapján kísérő nélkül csak olyan személy használhatja a járatokat, aki nem magatehetetlen, képes kísérő nélkül igénybe venni a szolgáltatást, ezért a sofőr joggal feltételezhette, hogy a rámpa használatához a kérelmező nem szorul további segítségre. Azokban a sérelmezett esetekben, amikor a rámpán a kérelmező nem tudott önállóan fel- és lemenni, a buszsofőr a rámpa kihelyezésével a tőle elvárható segítségnyújtást elvégezte. Az eljárás alá vontak szerint ha - akár csupán eseti jelleggel - a kerekesszékekkel közlekedő utas nem képes feltolni magát, kísérőt kell magának biztosítania. Hivatkoztak a szolgáltatók arra is, hogy a jogszabályok szerint az akadálymentességet fokozatosan kell megvalósítani.

Az eljárás lefolytatása

A hatóság az ügyben a felektől nyilatkozatokat és különféle dokumentumokat kért be, tárgyalást tartott, melyen a feleken, illetve képviselőiken kívül a járművezetőket tanúként hallgatta meg, az érintett megállóknál helyszíni szemléket tartott, és több ízben megkísérelte a felek között egyezség létrehozását. Tekintve, hogy a felek között az eljárás során nem jött létre egyezség, a hatóság határozatot hozott.

A hatóság döntése és annak indokai

A kérelmezőt a vele összehasonlítható helyzetben lévő, de nem fogyatékossgal élő utasokhoz képest hátrány érte azáltal, hogy nem tudott önállóan fel- és leszállni az adott járművekre, a járművezetők ebben nem segítettek neki, utazását kísérőhöz kötötték, és csak idegen személyek segítségével tudta igénybe venni a szolgáltatást. A hátrány értékelése körében a hatóság kiemelt tekintettel volt arra, hogy a kérelmező kiszolgáltatott, illetve a többi utas előtt is kellemetlen helyzetbe került, harmadik személyek (idegen járókelők, utasok) jóindulatán múlott, hogy a szolgáltatást igénybe tudta venni.

Az Ebtv. az egyenlő bánásmód követelményének megtartását, illetve a Fot. a fogyatékosok számára a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítását határidő nélkül, jelenleg is fennálló kötelezettségként tartalmazza. A hatóság az ügy értékelése során figyelembe vette a fokozatosságra vonatkozó törvényi előírást, ezért az adott ügyben nem abban látta a jogsértés megvalósulását, hogy a kérelmező a műszaki, technikai feltételek esetlegesen még fennálló hiányosságai miatt nem tudott segítség nélkül felszállni a járműre. A hatóság a jogsértést az emberi tényezőben, a járművezetők hozzáállásában, magatartásában látta.

A hatóság álláspontja szerint pusztán azért, mert a kérelmezőnek egyes – az általánostól eltérő – esetekben a felszálláshoz vagy a leszálláshoz segítségre van szüksége, semmi esetre sem lehet őt a

„magatehetetlen”, illetve „a szolgáltatás igénybevételére kísérő nélkül nem képes személy”-ek körébe sorolni, és rá nézve az eljárás alá vont szolgáltatók által hivatkozott Korm. rendelet 5. § (4) bekezdését alkalmazni. A kérelmezőre nem vonatkozott tehát az a megszorítás, hogy a személyszállítási szolgáltatás igénybevételére kísérő nélkül nem jogosult. A kérelmezőnek az adott esetekben nem kísérőre, hanem csupán a fel- és leszálláshoz némi segítségre volt szüksége.

A hatóság álláspontja szerint a járművezetőktől alapvetően elvárható, hogy szükség esetén segítséget nyújtsanak a fogyatékos személyek számára a fel- és leszálláshoz. A hatóság szerint sem minden esetben feltétlen kötelessége a járművezetőnek, hogy a kerekesszékes utasnak személyesen fizikai segítséget nyújtson (feltolja a rámpán), ennek szükségességét, elvárhatóságát azonban minden esetben mérlegelnie kell, és csak indokolt esetben zárkozhat el a segítségnyújtástól.

Az eljárás alá vont szolgáltatók saját szabályzata is előírta a járművezetők részére, hogy szükség esetén, *elvárható módon* a rámpa működtetésén túl is személyes segítséget nyújtsanak a mozgásfogyatékos személyek számára a fel- és leszállásnál.

Az eljárás alá vont szolgáltatók az adott esetekben azzal sértették meg az egyenlő bánásmód követelményét, hogy nem is mérlegelték a személyes segítségnyújtás lehetőségét, annak az adott körülmények között való elvárhatóságát, hanem attól minden mérlegelés nélkül eleve elzárkóztak.

Tekintve, hogy a járművezetők részéről olyan, a hátrányos megkülönböztetésen túlmutató sértő megnyilvánulás nem volt megállapítható, amely indokolta volna az ügyben a kettős minősítést, a hatóság a zaklatás tekintetben a kérelmet elutasította.

A hatóság figyelmeztetést alkalmazott, megtiltotta a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsítását, és kötelezte az eljárás alá vont szolgáltatókat annak biztosítására, hogy a járművezetők szükség esetén a tőlük elvárható módon személyesen is segítsék a mozgásszervi fogyatékos személyeket a fel- és leszállásnál. A hatóság továbbá elrendelte a végleges határozatának a – jogsértő közérdekből nyilvános adatainak kivételével – személyazonosításra alkalmatlan módon, 30 napra történő nyilvános közzétételét a hatóság és az eljárás alá vont szolgáltatók honlapján.

A döntéssel szemben egyik fél sem élt jogorvoslattal.

(2024. decemberi döntés)